

Jasná budúcnosť z knihy Daniel

Najdlhšie Biblické proroctvo

Daniel 8. kapitola

Doba súdu

Táto kapitola sa začína slovami: „*V treťom roku kralovania kráľa Bělšaccara ukázalo sa mi videnie, mne, Danielovi, po videní, ktoré sa mi ukázalo na počiatku.*“

Na začiatku 1. verša Daniel sám ukazuje, že toto videnie je rozšírením videnia zo 7. kapitoly. To je ďalší dôležitý kľúč k pochopeniu nielen prorockta 8. kap., ale aj k pochopeniu všetkých Danielových prorociev. Hlboký význam Danielových videní je možné pochopiť iba vtedy, keď sa každé videnie porovná s ostatnými. Videnie zo 7. kapitoly pochádza z prvého roku panovania Bělšaccara a videnie z 8. kapitoly z tretieho roku kralovania toho istého panovníka. Rovnaká metóda sa objavuje aj v úvodoch 1. a 2. kapitoly (ide o prvý a tretí rok vlády Nebúkadneccara) a 9. a 10. kapitoly (ide o prvý a tretí rok vlády Dária). Tým autor naznačuje súvislosť medzi oboma obsahovými líniami.

Obidve videnia majú niekoľko spoločných základných tém a zahŕňajú obdobie až do konca dejín. Aj napriek tomu je však medzi týmito videniami rozdiel. Týka sa tak formy, z aramejčiny sa totiž prechádza do hebrejčiny, ako aj obsahu, pretože štyri fantastické zvieratá, ktoré mechanicky nasledujú jedno po druhom, sú nahradené dvoma domácimi zvieratami zápasiacimi na smrť. V 7. kap. knihy Daniel je opísaných osem období: Babylon, Médsko-Perzsko, Grécko, pohanský Rím, rozdelené rímske impérium, vznik moci „malého rohu“, zasadnutie súdu a nasledujúci príchod Ježiša Krista.

Videnie

Videnie, ktoré dostáva v dvoch etapách, sa vždy začína rovnakým výrazom: „*videl som a hľa*“ (v. 3) alebo „*pozoroval som a hľa*“ (v. 5).

Baran

Tak ako v 7. kapitole, aj tu sa zvieratá nachádzajú v blízkosti vodnej plochy. Zatiaľ čo v 7. kapitole dotváralo scenériu „Veľké more“ (Stredozemné more), tu ide len o potok pri meste Susan. Tieto geografické upresnenia nám dovoľujú určiť územie, ktorého sa videnie týka. Mesto Susan, ktoré sa nachádzalo asi 250 km na východ od Babylona, bolo jedným z najbohatších centier perzských kráľov, ich obľúbenou rezidenciou a miestom, kde ukrývali poklady. Aj prítomnosť vodného toku naznačuje toto bohatstvo. V babylonskom myslení bola predstava prosperity a hojnosti bežne spájaná s vodným a kanalizačným systémom.

Na pozadí bohatstva a prosperity Daniel spozoruje barana, ktorý drgá smerom na západ, sever a juh (v. 4). To má naznačiť smer jeho víťazstiev na všetky svetové strany, ale aj odhalenie jeho pôvodu z východu, pretože iba táto svetová strana nebola spomenutá. Tento územiachtivý východný baran, ktorého jeden roh je vyšší ako druhý, zodpovedá vo videní v 7. kapitole medveďovi, žiadostivému mäsa, a predstavuje kráľovstvo Médov a Peržanov. Dosvedčuje to aj samotný výklad videnia (v. 20). Dejiny toto prorockto potvrdili. V roku 547 pred Kr.,

svätyniach, pozemskej a nebeskej. Všimli sme si, že tento dej, očisťovanie svätyne, ako obdobie súdu pre Boží ľud, je obdobím hlbokého skúmania srdca. Ale o ktorej svätyni hovorí 8. kap.? Pretože v dobe konca existuje len jedna svätyňa a pretože udalosti, ktoré Daniel videl, sa odohrávajú v nebi, je svätyňa, o ktorej hovoríme svätyňou v nebesiach.

Preto od určitého stanoveného dátumu v Danielových prorocivách prebieha Boží plán koridormi času cez Babylon, Médsko-Perzsko, Grécko, pohanský Rím, rozpad rímskeho impéria a vznik Malého rohu, ktorý zamieňa Božie slovo za tradíciu.

Moc malého rohu šliape Božiu pravdu, pokúša sa zmeniť Boží zákon, prenasleduje Boží ľud a zastiera pravý nebeský systém bohoslužieb. No Boh sľúbil, že myseľ ľudí bude obrátená opäť k nebeskej svätyni na konci 2300 dní a že Ježiš, najvyšší kňaz, prejde zo svätyne do svätyne svätých v nebeskom chráme, tak ako najvyšší pozemský kňaz v deň zmierenia odchádzal zo svätyne do svätyne svätých v pozemskom chráme.

Pán Boh vyzýva svoj ľud, aby zamerl pozornosť od všetkých pozemských systémov, ktoré vytvorili tradície namiesto Božieho slova k tomu, čo teraz koná v nebeskej svätyni. Vyzýva ich k pokániu a vyznávaniu hriechov. Budú žiť vo zvláštnej, mimoriadnej, jedinečnej dobe ľudských dejín. V dobe súdu. V dobe, kedy sa sudca bude chystať opustiť nebeskú svätyňu a vložiť plnú zodpovednosť za všetky hriechy tohto sveta na satana, zničiť všetkých bezbožných a vyslobodiť spravodlivých.

Na budúce

Nabudúce budeme študovať, kedy mal tento súd v nebesiach zasadnúť. Pri štúdiu 9. kap. knihy Daniel budeme skúmať 2300 prorockých rokov. Zameriame sa na toto najzaujímavejšie prorockto Biblie, na prorockto, ktoré presne vyznačuje dátum krstu a smrti Ježiša Krista. Toto prorockto tiež jasne predpovedá dátum, kedy malo evanjelium prejsť od Židov k pohanom a začať tak novozmluvnú cirkev. Toto prorockto jasne predpovedá dátum začiatku súdu a diela očisťovania svätyne v nebesiach.

Otázky:

1. Čo hovorí táto kapitola o Bohu, jeho charaktere a jeho záujme o ľudstvo?
2. Čo hovorí táto kapitola o dobe konca a vývoji dejín pred koncom?
3. Čo hovorí táto kapitola o úspešnom kresťanskom živote? Ako môže pomôcť ľudom riešiť ich životné problémy?

pomenovaný „*kozol Hospodinov*“ a druhý „*Azazel*“. Najvyšší kňaz zabil Hospodinovo kozla. Nevyznávali sa nad ním žiadne hriechy. Jeho čistá krv bola vnesená do svätyne svätých, kam kňaz vchádzal raz do roka, práve v tento deň zmierenia, do najnútornejšej miestnosti. Keď vošiel dnu, pred Boží zákon, pokropil krvou zľutovnicu (vrchnák truhly zmluvy) v symbolickom obrade očisťovania. Vyšiel von a očistil svätyňu čistou, bez hriechnou krvou. Nakoniec očistil aj nádvorie. Symbolicky teraz niesol kňaz všetky hriechy, ktoré boli vyznané a oľutované po celý rok. V tomto obrade očisťovania ich niesol sám na sebe. Potom vzal tieto hriechy a vyznal ich nad hlavou druhého kozla, Azazela. Toto zviera potom vyviedol na púšť, aby tam zomrelo a tak dokonale oddelilo Izrael od všetkých jeho hriechov spáchaných počas celého roka.

Majte na mysli obidve tieto bohoslužby. Pri každodenných obradoch bol hriech vyznávaný a vnášaný do svätyne. Pri výročnej bohoslužbe bola svätyňa očistená. Hriech bol cez najvyššieho kňaza vyneseny a prenesený na obetné zviera a definitívne odstránený z izraelského tábora. Obrad očisťovania svätyne mal pre starý Izrael dva významy:

1. Bol to deň, na ktorom sa musel každý osobne zúčastniť. O tom sa píše v 3 Moj 16,29-33. Izraelita nemohol byť v tento deň pasívnym divákom. Bol to deň, na ktorom musel mať osobnú účasť. (3. Moj 16,29-30; 3. Moj 23,27-30). Tak sa teda Izraelci zišli v deň zmierenia, v deň očisťovania svätyne. Každý vyznával svoj hriech. Musel mať istotu, že všetko medzi ním a Bohom je v poriadku. V deň očisťovania svätyne Izrael vyznával svoje hriechy a hľadal jednotu a zmierenie medzi sebou a Bohom.

2. Tento deň bol tiež dňom súdu. Každý, kto sa nezúčastnil na tomto obrade skúmania svojho „srdca“, bol „odstránený“ z izraelského tábora. Tak sa v starom Izraeli stala služba očisťovania svätyne dňom súdu, keď sa konala duchovná revízia života uplynulého roka.

Zhrnutie

Pozrime sa opäť na koncept, ktorý sme študovali v knihe Daniel. V 7. kap. čítame o vzniku a páde ríš – Babylona, Médsko-Perzská, Grécka, pohanského Ríma, o rozpade Rímskej ríše, potom o prekrútení pravdy mocou malého rohu. Vtedy, keď moc malého rohu očividne vzrastá, keď zakladá náboženský systém na tradícií, zasadá súd. Daniel 7,9,10

V 7. kap. máme obraz vzniku moci malého rohu a obraz zasadnutia nebeského súdu. Ak sa pozrieme do 8. kap., opäť je tam spomínaný vznik moci malého rohu, ktorý prevracia pravdu. No teraz je spojený s obrazom očisťovania svätyne. V pozemskej svätyni bola služba očisťovania tesne pred obradom súdu. Preto, ak si otvoríme 8. kapitolu knihy Daniel, na základe obrazu starozmluvnej svätyne objavíme, že očisťovanie svätyne u Daniel 8 sa rovná súdu v 7. kap. knihy Daniel. Práve na to myslel Daniel, keď v 8,1 povedal, že videnie, ktoré mal, nasledovalo „*po videní, ktoré sa mu ukázalo na počiatku*“. Pretože v Biblii je zmienka o dvoch

perzský Cýrus, ktorý sa v čase prvého videnia práve zmocnil médskeho kráľovstva, pripája k svojej ríši Lýdiu a rozširuje svoje kráľovstvo až po hranice Egejského mora. V roku 539 napokon pripája aj Babylon. Takto sa Peržania, pôvodne poddaní Médov, stávajú dominantnou mocou. Roh, ktorý sa zjavuje ako druhý, sa stáva vyšším ako prvý (v. 3).

Kozol

Videnie pokračuje a odvíja sa ako akčný film. Na obzore sa od západu objavuje kozol a napáda barana, ktorý stále stojí na tom istom mieste, nad potokom, akoby chránil prístup k nemu. Úder, ktorý nasleduje, je pre barana osudný. Stráca svoje rohy, a tým aj všetku svoju silu. Tento kozol, rútiaci sa v plnej rýchlosti, zodpovedá tretiemu zvieraťu zo 7. kap. - leopardovi, ktorý je tiež charakterizovaný rýchlosťou a štyrmi hlavami. Predstavuje grécke kráľovstvo, teda moc, ktorá prichádza zo západu, čo potvrdzuje aj výklad videnia (v. 21). Aj tu dávajú dejinné udalosti za pravdu prorockému slovu.

Víťazstvo Alexandrových vojsk v roku 331 otvára cestu do Babylonu a Susanu. Alexander sa stal pánom nesmierneho bohatstva nazhromaždeného v Susane. Striebro, ktoré Alexander zhabal v tomto meste, dosahovalo hodnotu až 50 000 talentov, čo zodpovedá cca 1,7 mld. €. „Takto bola dobytá celá Perzská ríša“. Alexander si privlastnil titul „perzský kráľ“. Nezostal len pri tom. Zvedavosť a ctižiadostivosť ho hnali stále ďalej, prekročil vysoké ázijské vrchy a zostúpil až do údolia Indu. Na vrchole slávy, vo veku 33 rokov, ho zrazu postihla choroba a stal sa obeťou svojej neviazanosti. Dejiny naplnili proctvo až do posledného detailu. „*A keď zmocnel, zlomený bol jeho veľký roh*“ (v. 8).

Štyria miestodržiteľia sa podelili o kráľovstvo podľa predpovede vo videní, ktoré obraznou rečou hovorí o príchode „*štyroch značných rohov... vo štyri vetry nebies*“ (v. 8).

Malý roh

Tu sa objavuje nová moc, ktorá svojou podobou, aktivitou a osudom pripomína moc predstavenú malým rohom v 7. kapitole.

1. Tak ako v 7. kapitole, aj tu je táto moc predstavená ako „*malý roh*“ (v. 9).

2. Tak ako v 7. kapitole, aj tu je pre túto moc príznačná arogancia (v. 23) a inteligencia (v. 23.25).

3. V obidvoch kapitolách si malý roh privlastňuje Božiu moc. Podobne ako staviteľia babylonskej veže, aj on sa dvíha až k nebu. Príbuznosť týchto dvoch udalostí je zrejmá aj z jazyka, ktorý ju naznačuje. Kľúčové sloveso „*vyvyšiť sa, zmohutnieť*“, trikrát opakované v našom texte (v. 10.11.25), charakterizuje aj stavbu babylonskej veže. Tento druh uzurpácie voči Bohu sa prejavuje dvoma spôsobmi. Jednak tým, že malý roh sa v 7. aj v 8. kapitole zmocňuje výsad „*Pána pánov*“. Pri tom mu odníma jeho „*ustavičnú obeť*“. Táto obeť, ktorá, ako to naznačuje jej meno (tamid – „ustavičná“), horela na oltári bez prestania a mala znázorňovať vernú prítomnosť Boha uprostred svojho ľudu.

„*To bude ustavičná obeť zápalná... kam budem prichádzať k vám, aby som tam hovoril s tebou... A budem bývať prostred synov Izraelových a budem im Bohom... A poznajú, že ja som Hospodin, ich Boh..., aby som býval v ich strede*“ (2 Moj 29,42.45.46).

Tento neustály kolobeh bohoslužieb ukazoval vieru veriaceho v Krista, ktorý mal prísť.

Naproti tomu 8. kap. knihy Daniel predpovedá vznik nábožensko-politického systému, ktorý si privlastňuje Božiu autoritu a ustanovuje vlastný systém bohoslužobných obetí a praktík, ktorý vznikol z tradície. Vnútná, pravá zbožnosť bude nahradzovaná náboženskými obradmi ako vonkajší systém. Čo sa týka malého rohu, Biblia nás uisťuje o tom vo verši 12:

„*Vojsko bolo odbojne postavené proti ustavičnej obeti. Zvrhlo pravdu na zem, a čo robilo, to sa mu darilo.*“ Daniel 8,12.

Pravda o tom, kde Ježiš je a čo robí, bola nahradená svetským systémom náboženských povinností a činností. Tradícia nahradila Písmo. Pravda Božia, skutočnosť Kristovej služby vo svätyni v nebi, mala byť obrátená a mala sa zamerať na svetský systém bohoslužieb.

Tým, že sa malý roh zmocňuje ustavičnej obete, nahrádza určitým spôsobom v náboženskej skúsenosti Boha. Na druhej strane, v obidvoch kapitolách, malý roh opovrhne zákonom, „*hodil pravdu na zem*“ (v. 12). Slovo emet, ktoré je tu preložené ako „pravda“, je synonymom „zákona“. V hebrejčine sa pojem „pravda“ chápe predovšetkým ako konkrétny akt poslušnosti voči Bohu a nemá nič spoločné s našim abstraktným a filozofickým poňatím „pravdy“. V hebrejčine je pravdivé len to, čo je v súlade so zákonom. Slovo emet je napokon odvodené od základu aman (odtiaľ pochádza aj naše „amen“), čo znamená „poslúchať“, „byť verný“ a čo pripomína zásady zhora. Židovskí vykladači Ibn Ezra a Rachi tento verš po prečítaní vyložili takto: „Malý roh zruší Zákon (Tóra) a zachovávanie prikázaní“.

4. Tak ako v 7. kapitole, aj tu moc prenasleduje svätých (v. 24).

5. A napokon, tak ako v predchádzajúcej kapitole, aj tento malý roh sa objavuje po kráľovstvách – zvieratách a aj tu predstavuje posledné obdobie – završenie dejín.

Je to jediná moc, podobne ako v 7. kapitole, ktorá pretrvá až do konca. Niet pochýb o tom, že malý roh z 8. kapitoly predstavuje rovnakú moc ako malý roh z predchádzajúcej kapitoly.

Spojitosť baran – kozol

Namiesto pravidelného cyklu štyroch kráľovstiev (pozri kapitoly Dan 2, 5, 7 atď.) sa vídenie zužuje len na dve kráľovstvá. Celkom nečakane sú zo štyroch kráľovstiev vyzdvihnuté práve dve menej významné, kráľovstvo Médov a Peržanov a Grécko. Prvé a štvrté kráľovstvo, ktoré Daniel považoval za dôležitejšie, sú vynechané. Ide o Babylon charakterizovaný ako „hlava“ a „lev“ medzi kráľovstvami (2,37.38; 7,4) a Rím, zvláštne kráľovstvo, ktoré na Daniela zapôsobilo najviac (2,40; 7,7.19).

prichádza bránou do svätyně. Má svoju obeť. Kladie ruky na hlavu obete a začína vyznávať svoje hriechy. Hovorí: „Pane Bože, zhrešil som. Viem, že si zaslužím smrť. Viem, že si zaslužím, aby som vstúpil do hrobu a nikdy z neho nevyšiel. Viem, že si povedal, že odplata za hriech je smrť. Ale Pane, ty si tiež povedal, že bez vyliatia krvi niet odpustenia. Pane, prichádzam dnes a vyznávam svoj hriech. Prichádzam a vyznávam, že si zaslužím smrť. No prichádzam s náhradou.“

Hriech je prenesený z človeka pri jeho vyznávaní na náhradníka a teraz sa stáva vinným baránok. Muž berie nôž a vbodne ho do krku zvierat'a. Vytryskne krv a steká mužovi po ruke. Úbohé nevinné zviera musí zomrieť. Zomierajúci baránok je prijatý namiesto hriešneho človeka. Vidí, že si zasluži smrť, vie však, že zviera musí zomrieť namiesto neho, aby on mohol žiť. Kňaz potom prichádza a vnáša krv tohto zvierat'a do svätyně. Kropí ňou pred oponou – pred zákonom, ktorý tento muž prestúpil.

Krv ukazuje na krv Ježiša Krista, ktorá mala zmieriť hriech človeka. Hriech je prenesený z hriešnika na náhradníka a potom krvou do svätyně. Muž odchádza s pokojom v srdci. Už na ňom nespočíva vina. Už sa necíti pod trestom hriechu. Vina bola odstránená.

Symbolom pre nás

Ján Krstiteľ povedal: „*Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta.*“ Ján 1,29 Kristus je nepoškvrnený baránok. Kristus je bezhriešny, žil dokonalým životom na zemi a zomrel smrťou, ktorou si nezaslúžil zomrieť. On je našim Baránkom, našim náhradníkom. Ak vyznám svoj hriech, jeho krv ho prikrýva a bremeno viny je zo mňa zložené.

Deň zmierenia – Jom kippur

Pri každodenných bohoslužbách bol hriech prenášaný z hriešnika na náhradníka a potom do svätyně. Raz do roka sa však konala bohoslužba, známa ako očisťovanie svätyně. V pozemskej svätyni sa raz do roka zišiel celý Izrael. Celý rok bol hriech vyznávaný a prinášaný do svätyně. A teda obrazne, symbolicky to bol hriech, ktorý znečistil a poškrvnil pozemskú svätyniu. Raz do roka sa konala bohoslužba nazývaná „*očisťovanie svätyně*“. V 3 Moj 16,7-11 je opis tohto dňa, ktorý sa volal aj deň zmierenia.

„*Potom nech vezme dvoch kozlov, postaví ich pred Hospodina ku vchodu do svätostánku; Áron hodí žreb o oboch kozloch, jeden žreb pre Hospodina a druhý pre Azázéla. Potom Áron privedie kozla, na ktorého padol žreb pre Hospodina, a pripraví ho na obeť za hriech. Kozla však, na ktorého padol žreb pre Azázéla, treba postaviť živého pred Hospodina, vykonať ním obrad zmierenia a vyhnať ho Azázélovi na púšť. Áron nech privedie junca, ktorého má na obeť za hriech, a nech ním vykoná obrad zmierenia za seba a za svoj dom; zabije totiž junca, ktorého má na obeť za hriech.*“ 3. Mojžišova 16,7-11

V deň zmierenia sa nemala konať žiadna práca. Mal to byť deň modlitieb a pôstu. V pozemskej svätyni boli v deň zmierenia vybratí dvaja kozli. Jeden bol

vtedy, keď pochopíme niečo o očisťovaní pozemskej svätyne, pochopíme aj svätyňu v nebi a tým aj časové obdobie 2300 dní, ktoré nás zavedie, ako Písmo hovorí, až do času konca. Povedzme si teda o pozemskej svätyni a jej očisťovaní, aby sme mohli pochopiť službu v nebeskej svätyni.

Presné pokyny o pozemskej svätyni dal Mojžišovi sám Boh. „*Nech mi postavia svätyňu a budem bývať uprostred nich.*“ 2. Moj 25,8 „*Hľaď to urobiť podľa vzoru, ktorý som ti ukázal na vrchu.*“ 2. Moj 25,40.

Táto pozemská svätyňa bola rozdelená na tri časti. Bolo tu nádvorie, na ktorom stál oltár zápalných obetí a umývadlo. Keď hriešnik zabil obeť na nádvorí, kňaz si umyl ruky v umývadle a vniesol krv obeť, ktorá bola zabitá na nádvorí, do svätostánku. Samotná svätyňa bola rozdelená na dve časti: svätyňa a svätyňa svätých. V svätyni bol stôl s chlebmí predloženia, kadidlový oltár a sedemramenný svietnik. V svätyni svätých bola truhla zmluvy, ktorá obsahovala Boží zákon. Kňaz vzal krv obeť, ktorú hriešnik zabil na nádvorí a pokropil ju pred oponou, ktorá rozdeľovala svätyňu od svätyne svätých. Naniesol túto krv na rohy kadidlového oltára. Len vtedy, keď bola krv kropená v svätyni pred oponou, boli hriešnikovi odpustené jeho hriechy. Krv bola kropená na oponu, pretože za oponou bola truhla, ktorá obsahovala Boží zákon. Pri všetkých bohoslužbách vo svätyni bolo jasne zdôraznené, že odpustenie je možné len vtedy, ak je krv preliata na nádvorí a keď je kropená vo svätyni. Biblia to jasne hovorí v knihe Židom: „*Bez vyliatia krvi nedeje sa odpustenie.*“ Židom 9,22

Prejdime si služby v pozemskej svätyni. Predstavme si, že nejaký človek zhrešil. Možno sa rozhneval na svojho suseda a pobil sa s ním. Muž, ktorý sa so susedom v návale zlostí pobil, dospel k poznaniu svojho hriechu a Duch Svätý prehovoril k jeho srdcu. Vie, že „*odplata za hriech je smrť.*“ (Rim 6,23). Nie je možné nijakým spôsobom hriech odčiniť. Môže ísť za svojím susedom a povedať mu: „Je mi to ľúto, odpusť.“ Ale stále je pod trestom smrti. Biblia hovorí, že *hriech je prestúpenie Božieho zákona* – 1. Ján 3,4. Hriech je bezprávie a vzbura a ak niektorý človek prestúpi zákony vesmíru, zaslúži si smrť. Každému hriešnikovi hľadá do tváre večné zatratenie. Človek nesie na ramenách ťažké bremeno previnenia. V starozmluvnom systéme bohoslužieb vo svätyni bolo nutné, aby človek, ktorý sa previnil, priviedol baránka bez vady. Privádza tohto baránka, vstupuje do nádvorja.

„*Ak je jeho obetným darom spaľovaná obeť z rožného statku, nech priniesie samca bez chyby; privedie ho ku vchodu svätostánku, aby získal priazeň pred Hospodínom.*“ 3. Moj 1,3

Obeť bez vady mala predstavovať Krista bez hriechu, nepoškvrneného baránka, bez viny. Nikto nebol nútený, aby túto obeť priniesol. Mal ju priniesť dobrovoľne. Verš štvrtý hovorí:

„*A vloží svoju ruku na hlavu svojej zápalnej obeť.*“ Prečo mal položiť ruku na hlavu zápalnej obeť? Vyznával svoj hriech a Biblia hovorí: „*...a bude mu príjemná, pokryť na ňom hriech.*“

Dokážete si predstaviť tohto muža? Je spaľovaný vinou, v hlbokjej depresii

Zaujímavé je aj to, že namiesto divých a znetvorených zvierat, ktoré by mohli predstavovať pohanské kráľovstvá, Daniel vidí tentoraz čisté zvieratá, tvoriace súčasť jemu známeho prostredia. Sú to „*baran a kozol*“. Toto niekoľkonásobné porušenie zaužívaných pravidiel je úmyselné. Daniel sa vracia k týmto dvom kráľovstvám (druhé a tretie) práve pre ich relatívnu bezvýznamnosť. Keď na ich symbolizovanie vybral dve zvieratá, ktoré nie sú tradične reprezentatívne, urobil to preto, aby nepritiahol pozornosť a sústredenie na samotné kráľovstvá, ale skôr na tieto dve zvieratá, barana a kozla. Toto pripomenutie barana a kozla prichádza v čase najväčšieho židovského sviatku, ktorým je Deň zmierenia, Jom Kippur (3 Moj 16,5). Počas tohto sviatku, na rozdiel od iných židovských slávností, boli baran a kozol výnimočne považovaní za zvláštne obeť zhromaždenia Izraelcov. Okrem úlohy symbolicky znázorňovať médsko-perzské a grécke kráľovstvo majú tieto dve zvieratá, baran a kozol, ešte inú, prvoradú úlohu – naznačiť sviatok národného očisťovania. Toto bohoslužobné pozadie sa ešte viac zvyrazňuje pri popisovaní malého rohu, ktorého výčiny sa týkajú „*ustavičnej obeť*“, „*hriechu*“ a „*svätyne*“ (v. 11.12). Spomína sa tu aj najvyšší kňaz, najdôležitejšia postava sviatku.

Súd

Z tragického videnia o úspechu malého rohu na úkor Božieho ľudu, prorocko zrazu prechádza na sluchovú rovinu. Daniel počuje hovoriť dve nebeské bytosti. Nachádzame tu rovnaký jav ako v 4. kapitole. Aj tam prorok prešiel od videnia k počúvaniu a počul hovoriť nebeskú bytosť, ktorú nazval rovnakým menom „*svätý*“ (4,10.14.20). Rovnaké výrazové prostriedky ako v 4. kapitole naznačujú rovnaký kontext Božieho súdu. Tentoraz je rozhodnutie zhora odpoveďou na otázku, ktorú položil jeden zo svätých:

„*Dokedy ide to videnie o ustavičnej obeť a o tej pustošiacej nepravosti, dokedy budú vydané i svätyňa i vojsko na pošliapanie?*“ (v. 13).

Prakticky všetky slová použité v tomto verši sú prevzaté z predchádzajúceho videnia („*videnie*“ – v. 1, „*ustavičná obeť*“ v. 11.12, „*nepravosť*“ – v. 12, „*svätyňa*“ – v. 11, „*vojsko*“ – v. 10–12, „*pošliapanie*“ – v. 10). Týkajú sa vyčíňania malého rohu. V zmienke o ustavičnej obeť a o všetkom, čo sa s tým spája (*nepravosť, svätyňa, zákon*, atď.), môžeme vidieť narážku na uzurpáciu voči Bohu. V zmienke o vojsku a o všetkom, čo s tým súvisí (*zvrhnúť, pošliapať*), môžeme vytušiť narážku na jeho prenasledovanie svätých. „*Až dokedy to bude trvať?*“ Na konci tohto vzdychu čaká oslobodenie. Je to výkrik očakávania. Odpoveď druhého svätého sa začína rovnakým slovom ako otázka, slovom ad (až). – „*Až dokedy...?*“, pýta sa svätý (v. 13). – „*Až bude 2300 krát večer a ráno, potom bude ospravedlnená svätyňa*“, odpovedá druhý svätý (v. 14).

Spomenuté časové obdobie sa má vzťahovať na udalosť, ktorá urobí koniec zločinnému vyčíňaniu malého rohu. Je to vlastne vysvetlenie, ktoré o kúsok ďalej dáva anjel Gabriel: „*...ale bude skrúšený, pretože nebude ruky, ktorá by mu pomohla*“ (v. 25).

Koniec malého rohu nie je prirodzený, je výsledkom výnimočného zásahu a

očakáva sa ako Boží súd, ktorý uzavrie určitý úsek dejín (porovnaj 2,34; 11,45). Tak ako v 7. kapitole, aj tu správanie malého rohu volá po zásahu zhora a dejiny vyúsťujú do súdu, ktorý prináša jeho zničenie (porovnaj 7,10–12).

Videnie z 8. kapitoly má rovnaký smer ako to z kapitoly predchádzajúcej a prechádza rovnakými etapami:

7. kapitola: zvieratá / kráľovstvá – malý roh – súd

8. kapitola: zvieratá / kráľovstvá – malý roh – ospravedlnenie svätyne.

Podľa paralelizmu medzi oboma kapitolami, udalosť opísaná vo 8. kapitole ako „ospravedlnenie svätyne“ zodpovedá v 7. kapitole „dňu súdu“. Výraz „ospravedlnenie svätyne“ znázorňuje v jazyku levítov Deň zmierenia. To, čo je v 7. kapitole označené ako deň súdu, sa v nasledujúcej kapitole nazýva Deň zmierenia. Rovnaká udalosť sa tu opisuje inými slovami.

Deň zmierenia Izrael prežíval ako sprítomnenie posledného súdu. Až dodnes Židia slávia Jom Kippur ako deň súdu. Židia stotožňujú Jom Kippur s dňom súdu. Podľa starej tradície, počas sviatku Jom Kippur, „Boh sedí na tróne, aby súdil svet, sudca, obhajca, znalec a svedok zároveň, otvára knihu vzťahov, ktorá sa číta, a kde sa nachádza popis každého človeka. Veľká trúba znie najprv slabo, potom anjeli šepkajú: to je deň súdu“ (Jewish Encyclopedia, zv. 2, str. 286, článok „Atonement“).

Ako dlho to bude trvať?

„Vtedy som počul hovoriť svätého; svätý povedal niekomu, kto sa pýtal: Až dokedy bude platiť videnie o ustavičnej obeti, o pustošiacom odboji, o svätyni, po ktorej šliape vojsko? Daniel 8,13

Ako dlho bude trvať tento svetský náboženský systém so všetkými jeho svetskými bohoslužobnými zvykosťami a spôsobmi, so všetkými jeho svetskými ceremoniami podľa ľudských tradícií? Ako dlho budú tieto tradície zahaľovať pravdu, skutočnú pravdu o Ježišovej službe ako o službe nášho Najvyššieho kňaza v nebeskej svätyni?

„Odpovedal mu: Až prejde dvetisíc tristo večerov a rán, potom bude svätyňa opäť uvedená do správneho stavu. „... potom bude ospravedlnená svätyňa.“ „...potom bude očistená svätyňa.“ Daniel 8,14

Čo to znamená? Musíme si preštudovať dve veci z tohto textu:

Je tu spomenuté časové obdobie. 2300 dní – to je časové obdobie.

Opisuje sa tu určitá udalosť. Očistenie svätyne – to je udalosť.

Najprv sa teda pozrime na čas a potom na udalosť. Všimnime si verš 16. a 17.

„Počul som ľudský hlas medzi brehmi Úlaja. Ten hovoril: Gabriel, vysvetli mi tento zjav! Tak prišiel k miestu, kde som stál. Keď prišiel, zľakol som sa a padol na tvár. Povedal mi: Pochop, človeče, že videnie sa týka posledných čias.“ Daniel 8,16.17

Toto videnie sa vzťahuje na čas konca. Svätyňa, ktorá je spomenutá v 7. kap., nie je pozemská svätyňa, ale nebeská. To presne súhlasí s Daniel 8,17. Pozemská svätyňa

– chrám – bola zničená rímskym vojskom v roku 70 po Kr. Jediná existujúca svätyňa v dobe konca je nebeská svätyňa. Videnie sa vzťahuje na dobu konca, na dobu, keď je Božia pravda popieraná. V dobe, keď bude svetský náboženský systém zahaľovať pravdu o Kristovej prostredníckej kňazskej službe v nebeskej svätyni. Na dobu, keď sa satan pokúša zastreť, zatajiť Kristove zvláštne dielo súdu v nebeskej svätyni, kde je Ježiš zapojený do svojho najväčšieho diela služby ako Najvyšší kňaz. Vo svetle pravdy o súde bude Boží ľud vedený k hlbokému prejavu vyznania a ľútosti. Pravda o nebeskej svätyni zjavuje Krista, ktorý je pravým kňazom, ochotný dať odpustenie hriechov a moc na premáhanie hriechu. Tak, ako tí, ktorí nechceli robiť pokánie, boli oddelení od izraelského tábora, budú aj tí, ktorí ďalej lipnú na hriechu, definitívne „odrezaní“ od spasených, keď sa skončí Kristovo dielo v nebeskej svätyni.

„A vzrástol až po knieža nebies, zvrhol niektorých z vojska a z hviezd a pošliapal ich.“ Daniel 8,10

2300 dní z Daniel 8,14 nás privádza až do doby konca, keď zasadne nebeský súd, keď bude myseľ všetkých ľudí na zemi sústredená na Ježiša v nebeskej svätyni, keď Pán Boh vyzýva mužov a ženy, aby s ním prežili zvláštnu skúsenosť pokánia nad hriechom, vyznania hriechu a zmierenia srdca s Bohom.

Princíp deň za rok

2300 večerov a rán nás má preniesť z Danielovej doby do dní v dobe konca. 2300 doslovných dní je niečo okolo 7 rokov. Kde teda nájdeme kľúč na pochopenie 2300 dní? 4. Mojžišova 14,34: „... počítajte každý deň za rok.“ Spolu s inými časťami podobného charakteru nám tento text ukazuje, že v biblickom proroctve sa jeden prorocký deň rovná jednému doslovnému roku. Boh povedal Izraelovi: *„Za každý deň, v ktorých vyzvedači špehovali zaslúbenú zem (40 dní), budete pre svoj nedostatok viery, že ste nešli a nedobyli zaslúbenú krajinu, blúdiť po púšti celý jeden rok.“* Toto prorocké pravidlo – mierka – sa vzťahuje na časové proroctvá knihy Daniel a Zjavenie.

Na základe Danielových „2300 dní, potom bude očistená svätyňa“ môžeme teda vyvodzovať, že od určitého dátumu v Starej zmluve bude obdobie 2300 dní, t.j. 2300 rokov a potom bude svätyňa ospravedlnená.

Pozemská svätyňa

Čo znamená očistenie svätyne? V starom Izraeli povedal Pán Boh Izraelcom v 2. Mojžišovej 25,8, aby postavili pozemskú svätyňu. Biblia hovorí o dvoch svätyniach, o jednej na zemi a druhej v nebi. Pozemská svätyňa bola v zmenšenom meradle postavená podľa veľkého originálu svätyne v nebi. V pozemskej svätyni vidíme v zahalenej forme plán spasenia. Bývali v nej dvojaké služby: každodenná služba a výročná služba. Prvá bola bohoslužba, pri ktorej bola obetovaná obeť zabezpečujúca každodenné odpustenie hriechov. Tá druhá bola zvláštna služba, nazývaná tiež služba očisťovania svätyne v deň zmierenia. Iba